

ЗБОРНИК АПСТРАКАТА

**НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА
ЕУ за младе - изазови и могућности**

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

18. мај 2022.
Нови Сад, Република Србија

ВИСОКА ПОСЛОВНА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА
Нови Сад, Република Србија

ЗБОРНИК АПСТРАКТА

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА
ЕУ за младе – изазови и могућности

УРЕДНИЦИ

Наташа Папић-Благојевић

Биљана Станков

18. мај 2022.

Нови Сад, Република Србија

ВИСОКА ПОСЛОВНА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА

Нови Сад, Република Србија

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

ЕУ за младе – изазови и могућности

Издавач:

Висока пословна школа струковних студија

Владимира Перића Валтера 4,

Нови Сад, Република Србија

Тел. (+381) 21 4854-004

skola@vps.ns.ac.rs

www.vps.ns.ac.rs

За издавача:

др Јелена Дамњановић

Уредници:

др Наташа Папић-Благојевић

др Биљана Станков

Лектор: Татјана Продановић

Конференција „ЕУ за младе – изазови и могућности“ је реализована у оквиру Erasmus+ Jean Monnet пројекта „Увод у Европску унију: Едукација за средње школе“ (Introduction to EU: Education for Secondary Schools – INEES), уз подршку Erasmus+ програма Европске уније и Покрајинског секретаријата за финансије, АП Војводине.

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

37-053.6(048.3)(0.034.2)

НАУЧНО-стручна конференција „ЕУ за младе – изазови и могућности“ (2022; Нови Сад)

Зборник апстраката [Електронски извор]/ Научно-стручна конференција „ЕУ за младе – изазови и могућности“, 18. мај 2022, Нови Сад; уредници Наташа Папић-Благојевић, Биљана Станков. – Нови Сад : Висока пословна школа струковних студија, 2022

Начин приступа (URL): <http://www.vps.ns.ac.rs/eu-za-mlade-izazovi-i-mogucnosti/>. - Опис заснован на стању на дан 26.05.2022. - Насл. са насловног екрана

ISBN 978-86-7203-198-0

а) Образовање – Омладина – Европска унија -- Апстракти

COBISS.SR-ID 67148041

НАУЧНИ ОДБОР

др Јелена Дамњановић

Професор струковних студија, Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

др Бојан Матковски

Доцент, Економски факултет у Суботици, Универзитет у Новом Саду, Република Србија

др Наташа Папић-Благојевић

Професор струковних студија, Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

др Јелена Вапа Танкосић

Редовни професор, Факултет за економију и инжењерски менаџмент, Универзитет Привредна академија, Нови Сад, Република Србија

др Немања Бербер

Ванредни професор, Економски факултет у Суботици, Универзитет у Новом Саду, Република Србија

др Драган Стојановић

Професор струковних студија, Академија струковних студија Јужна Србија, Висока пословна школа Лесковац, Република Србија

др Биљана Станков

Предавач, Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

др Биљана Лунгулов

Доцент, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, Република Србија

др Ана Јовичић Вуковић

Предавач, Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

др Стеван Томашевић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

др Сања Влаовић Беговић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

др Жељко Рачић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Драгана Томашевић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Издавач није одговоран за садржај апстраката. У апстрактима су приказана мишљења и ставови за које су искључиво одговорни аутори.

САДРЖАЈ

ПАНЕЛ 1: ТЕМЕ О ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

Ђорђе Ђузовић, Милица Рогановић ПРИМЕНА ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА (ИКТ) У РАЗВОЈУ УЧЕЊА НА ДАЉИНУ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	2
Ивана Зорица Самарцић МУЛТИЛИНГВИСТИЧКИ ПРИСТУП ТЕРМИНОЛОГИЈИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ У НАСТАВИ СТРАНОГ ЈЕЗИКА СТРУКЕ	3
Тамара Вережан, Наташа Бицики СПЕЦИФИЧНОСТИ ПОСЛОВНОГ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА И УКЉУЧИВАЊЕ МЛАДИХ У ПОСЛОВНЕ ПРОЦЕСЕ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ	4
Марија Врањеш, Бранка Максимовић АНАЛИЗА ОДНОСА ИЗМЕЂУ МЛАДИХ И ИНФЛУЕНСЕРА У КОНТЕКСТУ РАЗУМЕВАЊА ПОНАШАЊА ПОТРОШАЧА	5
Саша Ралетић Јотановић ЕВРОПСКА УНИЈА У ПРЕДМЕТИМА СРЕДЊИХ ШКОЛА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	6
Маја Вукадиновић ФИЗИЧКА РАЗДАЉИНА И ПОЛОЖАЈ МЕЂУ САГОВОРНИЦИМА – ИЗАЗОВИ НЕВЕРБАЛНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ КОД МЛАДИХ	7
Сања Ђукић САВРЕМЕНИ НАЧИНИ ОБРАДЕ ТЕМА О ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА	8
Мирела Момчиловић, Бисерка Комненић УПОЗНАВАЊЕ МЛАДИХ СА ФИНАНСИЈСКИМ ПРЕДВИЂАЊЕМ И ФИНАНСИЈСКИМ МОДЕЛИРАЊЕМ	9
Ивана Зорица Самарцић ФАКТОРИ КОЈИ УТИЧУ НА УСКЛАЂИВАЊЕ НАСТАВЕ СТРАНИХ ЈЕЗИКА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ СА АКТИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ	10

ПАНЕЛ 2: МЛАДИ, ОБРАЗОВАЊЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Драган Илић, Драгољуб Јовичић ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ И ДРУШТВЕНО ОДГОВАРАН МАРКЕТИНГ И ЊИХОВА УЛОГА НА ПРИМЕРУ УНИВЕРЗИТЕТА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ	12
Биљана Станков, Јелена Дамњановић ПОДРШКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ МЛАДИМ ПРЕДУЗЕТНИЦИМА – СПРЕЧАВАЊЕ НЕБЛАГОВРЕМЕНИХ ПЛАЋАЊА У ПОСЛОВНИМ ТРАНСАКЦИЈАМА	13
Соња Марјански Лазић АКАДЕМИЈА ЗА ПРЕДУЗЕТНИШТВО МЛАДИХ – ПОДРШКА ЗАПОШЉАВАЊУ МЛАДИХ У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ	14
Вероника Бошков, Ђорђе Алавук ПОДСТИЦАЈНО ПОСЛОВНО ПУТОВАЊЕ КАО МОЋАН АЛАТ МОТИВИСАЊА МЛАДИХ РАДНИКА У ПОСЛОВНОМ ОКРУЖЕЊУ	15
Татјана Бошковић, Бојана Ковачевић Берлековић САМОЗАПОШЉАВАЊЕ И ЕКОНОМСКО ОСНАЖИВАЊЕ МЛАДИХ У РУРАЛНИМ ОБЛАСТИМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ КРОЗ ТУРИСТИЧКЕ АКТИВНОСТИ	16
Сања Лончар, Предраг Ранитовић CLOUD COMPUTING - МОГУЋНОСТИ У ОБРАЗОВАЊУ И ЗАПОШЉАВАЊУ МЛАДИХ У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ	17
Светлана Штрбац-Савић, Вера Петровић ИЗАЗОВИ СТУДИРАЊА УЗ РАД	18
Драгана Томашевић, Драгана Гашевић УТИЦАЈ ПАНДЕМИЈЕ COVID-19 НА ПОНАШАЊЕ МЛАДИХ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	19
Драгана Ђурић, Јелена Масловара Јовановић МЛАДИ ЛИДЕРИ У ФУНКЦИЈИ УПРАВЉАЊА ОРГАНИЗАЦИОНИМ ПРОМЕНАМА	20
Драгољуб Јовичић, Драган Илић САВРЕМЕНИ МАРКЕТИНГ КАНАЛИ КОМУНИКАЦИЈА НА УНИВЕРЗИТЕТИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ	21

Соња Марјански Лазић ИЗАЗОВИ СОЦИЈАЛНЕ ЕКОНОМИЈЕ У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ – ПРИЛИКА ЗА АНГАЖОВАЊЕ МЛАДИХ	22
Биљана Станков, Јелена Дамњановић ИНИЦИЈАТИВЕ ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ МЛАДИХ У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ	23
Светлана Штрбац-Савић, Бранислав Меанџија УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЕЛЕКТРОНСКОЈ ТРГОВИНИ – ОБРАЗОВАЊЕ И ПРАКСА	24
Стеван Томашевић, Сања Влаовић Беговић РАЧУНОВОДСТВЕНА ПРОФЕСИЈА У ОЧИМА МЛАДИХ: ПРИМЕР ГЕНЕРАЦИЈЕ 3	25
Предраг Ранитовић, Сања Лончар УЧЕЊЕ НА БАЗИ ЕУ НОРМИ КАО ПРОЦЕС УСАГЛАШАВАЊА СА ОБРАЗОВНИМ СИСТЕМОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ	26
<i>ПАНЕЛ 3: СРБИЈА КАО КАНДИДАТ ЗА ЕУ: МОГУЋНОСТИ ЗА МЛАДЕ</i>	
Наташа Папић-Благојевић, Ана Јовичић Вуковић ПРИСТУПАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ – ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ МЛАДИХ	25
Слободанка Јовин, Драгана Болесников ФИНАНСИЈСКА ПОДРШКА ПРЕДУЗЕТНИШТВУ МЛАДИХ У КОНТЕКСТУ ПРИДРУЖИВАЊА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ	26
Драгана Милић, Милош Пјанић ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА РЕГУЛАТИВЕ СОЛВЕНТНОСТ II У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ НА ПУТУ КА ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ	27
Стеван Томашевић, Бранка Максимовић ФОНДОВИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ КАО ИЗВОР ФИНАНСИРАЊА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРЕДУЗЕЋА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	28
Драгана Гашевић, Драгана Томашевић ПАТРИОТИЗАМ МЛАДИХ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ – УТИЦАЈ НА ПОНАШАЊЕ ПРИ КУПОВИНИ И СТАВОВЕ ПРЕМА ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ	29

Ана Јовичић Вуковић, Наташа Папић-Благојевић
ПРИДРУЖИВАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ И
ПУТОВАЊА: СТАВОВИ МЛАДИХ 30

Дејан Ђурић, Драгана Ђурић
КВАЛИТЕТ ЕКОНОМСКИХ ИНСТИТУЦИЈА И ЕВРОПСКЕ
ИНТЕГРАЦИЈЕ У ФУНКЦИЈИ ЈАЧАЊА КОНКУРЕНТНОСТИ
ПРИВРЕДЕ И ПРЕДУЗЕЋА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ 31

Мирела Момчиловић, Дајана Ерцеговац
АНАЛИЗА, МОДЕЛИРАЊЕ И МЕРЕЊЕ РИЗИКА
ИНВЕСТИЦИОНИХ ПРОЈЕКТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ 32

Вероника Бошков, Ђорђе Алавук
ИЗАЗОВИ МЕНАЏМЕНТА ЉУДСКИХ РЕСУРСА У ТУРИЗМУ –
ЕВРОПСКИ АСПЕКТ 33

ПАНЕЛ 4: ВОЛОНТЕРИЗАМ, КУЛТУРА И СПОРТ

Александра Терзић
ЗНАЧАЈ ВОЛОНТЕРИЗМА И ВОЛОНТЕРСКОГ ТУРИЗМА ЗА
РАЗВОЈ ОМЛАДИНЕ 34

Маја Вукадиновић
ТОЛЕРАНЦИЈА КАО ЕВРОПСКА ВРЕДНОСТ МЛАДИХ ИЗ
ПЕРСПЕКТИВЕ НЕВЕРБАЛНОГ КОМУНИЦИРАЊА 35

Марија Вуковић
РОДНО ОДГОВОРАН БУЏЕТ У ЕВРОПСКОЈ ПРЕСТОНИЦИ
КУЛТУРЕ: СПОРТ И ОМЛАДИНА 36

Бојана Ковачевић Берлековић, Татјана Бошковић
ТИТУЛА „ЕВРОПСКИ ГРАД СПОРТА“ – ЗНАЧАЈ ЗА
УКЉУЧИВАЊЕ МЛАДИХ У СПОРТ, ТУРИЗАМ И
ВОЛОНТЕРИЗАМ 37

ПАНЕЛ 1

ТЕМЕ О ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ПРИМЕНА ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА (ИКТ) У РАЗВОЈУ УЧЕЊА НА ДАЉИНУ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Ђорђе Ђузовић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Милијана Рогановић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Континуирано улагање у квалитетно образовање преставља основу за развој и напредовање једног друштва. Учење на даљину постаје све заступљеније у свету. Технологија представљају кључни фактор развоја учења на даљину. Корени развоја учења на даљину везују се за 19. Век, када су наставници и студенти Универзитета у Чикагу покушали да развију дописне програме. Након тога, у развоју учења на даљину коришћени су радио и телевизија. Ипак, драматично ширење и развој учења на даљину отпочело је применом ИКТ. Примена интернета и рачунара омогућили су великом броју образовних институција и ученика да користе овај вид образовања. Током пандемије коронавируса (COVID-19) тражња за онлајн образовањем је значајно порасла. Велики број образовних институција у Србији током пандемије и забране кретања морао је да прилагоди своје програме и понуди неки од модела учења на даљину. Према подацима Републичког завода за статистику, током 2019. године, међу појединцима од 16 до 24 године старости, онлајн курсеве је похађало 14% испитаника, док је током 2021. године тај број достигао 18,9%. Такође, интернет за тражење информација у сврху учења, током 2019. Године, користило је 57,8% испитаника, док је 2021. године у исту сврху интернет користило 64,4% испитаника. Учење на даљину омогућава приступ образовању већем броју људи. Овај вид наставе у Србији за највећи број институција, наставника и ученика представља новину. Сходно томе, неопходан је професионални развој који обухвата дизајнирање курсева, инструкције, имплементацију, евалуацију и др.

Кључне речи: учење на даљину, ИКТ, Србија

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

МУЛТИЛИНГВИСТИЧКИ ПРИСТУП ТЕРМИНОЛОГИЈИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ У НАСТАВИ СТРАНОГ ЈЕЗИКА СТРУКЕ

Ивана Зорица Самарцић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Полазећи од чињенице да се Република Србија налази на путу евроинтеграција, евидентно је да је у складу са националним и регионалним планом посебно важна интеркултурална компетенција. Она се може двојачко схватити: као располагање знањима о другој култури, тј. културно-специфичним подацима о некој земљи, који обухватају језик, политику, друштво и географију, и као сензибилизација према страном. Наставни планови и програми за учење страних језика од примарног, на којем се негује плурилингвизам и уче два страна језика, до терцијарног нивоа образовања усклађени су са овим потребама. Циљ рада је усмеравање пажње на анализу језичких потреба појединца и/или циљане групе студената који уче пословни немачки на терцијарном нивоу, са могућим исходом коришћења немачког и/или другог/других страних језика у интеркултуралној комуникацији у Европи. У ту сврху, мултилингвистички приступ настави страних језика је од великог значаја, као и развијање продуктивних и перцептивних језичких вештина у складу са интересовањима и потребама појединца/групе. Анализом дидактичког материјала, базираног на аутентичној терминологији аката Европске уније, указује се на могућност и значај примене ове методе у настави страног језика струке, те повезивању стручних знања са знањем једног или више страног језика у циљу поштовања и примене плурилингвистичког принципа. Као следећи корак, наводи се оспособљавање студената за коришћење базе терминологије Европске уније - IATE (Interactive Terminology for Europe), како у настави, тако и у пракси.

Кључне речи: страни језик струке, Европска унија, аутентичан текст, IATE

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

СПЕЦИФИЧНОСТИ ПОСЛОВНОГ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА И УКЉУЧИВАЊЕ МЛАДИХ У ПОСЛОВНЕ ПРОЦЕСЕ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Тамара Вережан

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Наташа Бикицки

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Пословни енглески језик подразумева не само усвајање страног језика, већ и развијање професионалних пословних вештина (енг. *hard skills*) и личних пословних вештина (енг. *soft skills*). Активности посвећене усвајању вокабулара из области финансија (нпр. елементи биланса стања и биланса успеха) развијају професионалне пословне вештине, док вежбе читања, слушања, писања и говора у вези са интервјуом за посао обухватају усвајање не само језичких израза неопходних за ову ситуацију, већ и стратегија које се користе за одговарање на незгодна питања и реаговање на критику. Ту убрајамо нпр. *STAR* стратегију и стратегију позитивног преобликовања (енг. *reframing*), које су корисне у многим пословним и животним ситуацијама. Тако се млади не подучавају само енглеском језику, већ се и оспособљавају за активно учешће у пословним процесима. Овај рад анализира како уџбеници пословног енглеског језика приступају развоју личних пословних вештина, које теме и ситуације се обрађују и кроз које активности.

У раду се такође испитује проблем когнитивног оптерећења у настави пословног енглеског језика, који се јавља зато што студенти не само да морају да усвоје напредне граматичке структуре (нпр. на А2 нивоу се очекује активна употреба пасива, што није у складу са Заједничким европским референтним оквиром за живе језике) и стручну терминологију на енглеском, већ у већини активности морају да се замисле у ситуацији у којој никада нису били или да усвоје термине и стручне концепте које не познају у матерњем језику. Стога се у овом раду посебно разматрају активности које, по мишљењу ауторки, представљају препреку за ученике, и у којима је неопходно пружити већу подршку ученицима (енг. *scaffolding*).

Кључне речи: пословни енглески, личне пословне вештине

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

АНАЛИЗА ОДНОСА ИЗМЕЂУ МЛАДИХ И ИНФЛУЕНСЕРА У КОНТЕКСТУ РАЗУМЕВАЊА ПОНАШАЊА ПОТРОШАЧА

Марија Врањеш

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Бранка Максимовић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Развој интернета драстично је променио медијске навике и понашање потрошача. Актуелни статистички подаци указују на растући број корисника интернета, друштвених мрежа и мобилних телефона, а поменуте трендове осетно је поспешила и пандемија COVID-19. С тим у вези, појединци знатно више времена проводе на друштвеним мрежама путем којих се повезују са пријатељима из реалног живота, али и свим другим особама из дигиталног окружења са којима деле слична интересовања. У том контексту, све већи значај добијају тзв. инфлуенсери као својеврсни лидери мишљења у онлајн свету. Ипак, не може се рећи да инфлуенсери подједнако утичу на различите старосне групе. Старији део становништва наклоњен је традиционалним медијима, а, за разлику од њих, млади су много јаче изложени утицају инфлуенсера, будући да значајан део дана проводе на друштвеним мрежама. Када је реч о друштвеним мрежама путем којих млади најчешће прате инфлуенсере, посебно се издвајају YouTube и Instagram. Међутим, веома је важно поменути и TikTok који полако преузима примат, посебно када је реч о млађој популацији. Млади наводе да прате инфлуенсере јер их виде као извор забаве и извор информација везаних за области које их интересују. На крају, посебно је важно истаћи да су млади склони усвајању трендова које покрећу инфлуенсери. Анализирање тренутног понашања младих, као и њиховог односа са инфлуенсерима, прилика је за менаџмент да упозна овај сегмент потенцијалних потрошача, разуме њихове преференције, као и начин на који инфлуенсери утичу на њихове одлуке о куповини.

Кључне речи: млади, инфлуенсери, друштвене мреже

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ЕВРОПСКА УНИЈА У ПРЕДМЕТИМА СРЕДЊИХ ШКОЛА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Саша Ралетић Јогановић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Циљ рада је анализа заступљености Европске уније (ЕУ) као теме у предметима средњих школа из различитих области у Републици Србији (РС). Циљ рада ће се реализовати кроз детаљну анализу електронски доступних планова и програма предмета у средњим школама различитог усмерења у РС, при чему ће се издвајати предмети, и обавезни и изборни, који обрађују ЕУ. Анализираће се Службени гласници Републике Србије, који су изворна правна акта која дефинишу и обавезују план и програм предмета средњих школа, као и расположиви планови и програми на сајтовима средњих школа. Уколико се анализирају планови и програми предмета у гимназијама, закључује се да се једино на обавезном предмету Историја помиње израз „европске вредности“, али не и ЕУ, док се кроз изборни предмет Грађанско васпитање у 2. и 3. разреду обрађује ЕУ, и то у домену најзначајнијих институција и докумената у ЕУ који се баве заштитом равноправности. У неким гимназијама постоје изборни предмети Основе геополитике и Економија и бизнис у 3. и 4. години, у којима се детаљније учи о ЕУ. Уколико се анализирају планови и програми предмета у средњим школама економског усмерења, закључује се да се на обавезном предмету Географија у 1. години учи о ЕУ, и то о њеном оснивању, чланицама, циљевима, проблемима, фондовима и њеној приступачности. Такође, на обавезном предмету Основе економије у 1. и 4. години се учи о ЕУ, и то: у 1. години се учи о анализи функционисања и политици ЕУ, док се у 4. години обрађује европски интеграциони процес. Европска унија се обрађује и у 2. години, на обавезном предмету Историја, и то питања настанка и принципа ЕУ. Уколико средња економска школа има туристичко усмерење, на обавезном предмету Право у туризму у 2. години се уче општи појмови права ЕУ. Уколико се анализирају планови и програми предмета у средњим школама техничког усмерења и пољопривредног усмерења, закључује се да се ЕУ учи кроз обавезан предмет Географија, и то у 1. години, и на трогодишњим и на четворогодишњим студијским програмима. Тачније, учи се о оснивању, чланицама, циљевима, проблемима, фондовима и приступачности ЕУ. Европска унија се учи кроз изборни предмет Географија у средњим школама здравственог и социјалног усмерења у 1. години, и у средњим школама уметничког усмерења у 2. години, и то у домену њеног оснивања, чланица, циљева, проблема, фондова и приступачности. На основу свега напред наведеног, закључује се да се у економским средњим школама највише учи о ЕУ, док се у гимназијама, средњим школама здравственог и социјалног усмерења и уметничког усмерења стиче најмање знања о ЕУ. Закључак аутора јесте да је неопходно да се о ЕУ више едукују ученици у свим средњим школама, а поготово ученици гимназија, средњих школа здравствено-социјалног и уметничког усмерења, кроз увођење наставних јединица (које се тичу ЕУ) у обавезне предмете.

Кључне речи: Европска унија, наставни предмети, средње школе

Erasmus+ Jean Monnet пројекат „Увод у Европску унију - Едукација за средње школе“
Introduction to EU: Education for Secondary Schools – INEES

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ФИЗИЧКА РАЗДАЉИНА И ПОЛОЖАЈ МЕЂУ САГОВОРНИЦИМА – ИЗАЗОВИ НЕВЕРБАЛНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ КОД МЛАДИХ

Маја Вукадиновић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: У оквиру невербалног комуницирања, поред израза лица, говора тела и паралингвистике, једна од значајних компоненти је и проксемика. Овај посебан домен комуницирања се бави различитим раздаљинама које саговорници заузимају у односу на друге, те се у том смислу разликују интимна, лична, друштвена и јавна зона. Проксемика се бави и положајем који саговорници заузимају, један у односу на другог. У овом раду анализирају се две проксемичке поставке невербалне комуникације, тј. два проксемичка услова, унапред формулисана и уграђена у образовни систем. Наиме, први се може дефинисати као „један до другог“, а други као „један наспрам другог“. У првом случају се ради о распореду клупа у скоро свакој учиници или амфитеатру, било да је реч о средњошколском или високом образовању. Ученици или студенти, заузимајући своје место, опредељују се, или не (уколико их професор распоређује), са ким ће да деле интимну зону (до 50 цм раздаљине), у положају један до другог. У другом случају, „један наспрам другог“, уочава се да размак катедре у односу на клупе, у највећем броју образовних институција, поштује друштвену зону (120-300 цм). У раду се разматрају предности, недостаци и изазови наведених проксемичких услова, као и избор који се оваквом формом оставља младима. Посебно се разматрају, такође, и неке савременије проксемичке форме које неке институције нуде, као што је, на пример, „столица за једног“. Истичу се предности, које се састоје у томе да студенти или ђаци не морају да бирају са ким ће да седе, као и да се учесници образовног процеса могу договорити у ком положају желе да седе (полукруг, један иза другог, један до другог). Истовремено, у раду се указује и на недостатак овакве форме, који се састоји у томе да овакве „столице за једног“ немају довољно простора да студент или ученик пред собом држи сав материјал потребан за рад. У закључку рада истиче се значај овог домена невербалног комуницирања, те се на раздаљину и положај међу саговорницима усмерава посебна пажња када је реч о разумевању, афирмисању и развијању слободног избора код младих.

Кључне речи: невербално комуницирање, проксемика, раздаљина и положај саговорника, образовање, млади

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

САВРЕМЕНИ НАЧИНИ ОБРАДЕ ТЕМА О ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

Сања Ђукић

Рачунарска гимназија СМАРТ, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Ново време доноси потребу за новим и савременијим приступима образовању. Класични фронтални и монолошки приступи не испуњавају основне образовне циљеве и не доводе до очекиваних исхода и постигнућа ученика. Да би се ово променило, неопходно је да се у учионице уведу нови системи рада и да се наставници окрену ка иновацијама. Теме о Европској унији и приликама које она нуди младима значајне су за тинејџере средњошколског узраста, како би на време спознали своје могућности и предности које млади из држава чланица већ имају. Циљ овог рада је указивање на савремене и иновативне начине на које се ове теме могу обрадити у настави са средњошколцима, као ваннаставне активности или као део школског програма. У раду ће се наводити конкретни примери произишли из искуства у раду са ученицима од 1. до 4. разреда средње школе, посебно на часовима српског језика, грађанског васпитања и у оквиру секција, укључујући примену дигиталних технологија и веб-алата. Наведени примери могу се имплементирати и у настави других предмета.

Кључне речи: Европска унија, средњошколци, савремена настава, дигитализација, нове технологије

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

УПОЗНАВАЊЕ МЛАДИХ СА ФИНАНСИЈСКИМ ПРЕДВИЋАЊЕМ И ФИНАНСИЈСКИМ МОДЕЛИРАЊЕМ

Мирела Момчиловић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Бисерка Комненић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Менаџмент сваког предузећа треба да предвиђа будућност у процесу стратешког планирања, као и кварталног или годишњег буџетирања. Савремене услове пословања карактерише значајан степен неизвесности и ризика, те се финансијско предвиђање користи како би се описали и анализирали фактори који могу утицати на резултат пословања предузећа. У том контексту, потребно је пројектовати финансијске извештаје. Најчешће се пројектује или предвиђа биланс успеха, али и биланс стања и извештај о новчаним токовима предузећа. Ово предвиђање се заснива на подацима из прошлости, као и на постојећим трендовима развоја. Потребно је правити разлику између пројектовања финансијских извештаја и финансијског моделирања. Наиме, финансијско моделирање се заснива на коришћењу података произведених финансијским предвиђањем, али и података сакупљених из других извора. Приликом формирања финансијских модела менаџери користе овако сакупљене податке, како би симулирали потенцијалне сценарије, и предвидели утицај тих сценарија на финансијско стање и резултате пословања предузећа. Финансијско предвиђање и моделирање су корисни за предузеће приликом доношења одлука о прикупљању капитала, процени раста и детерминисању стратешких планова развоја, разматрању прихватљивости инвестиција и њиховог финансирања, вредновању акција, финансијске анализе и слично.

Кључне речи: финансијски извештаји, финансијско предвиђање, финансијско моделирање

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ФАКТОРИ КОЈИ УТИЧУ НА УСКЛАЂИВАЊЕ НАСТАВЕ СТРАНИХ ЈЕЗИКА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ СА АКТИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Ивана Зорица Самарцић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Предмет рада је анализа фактора који утичу на усклађивање наставе страних језика према актима Европске уније, у првом реду *Европског језичког оквира за живе језике*. Како се за основ у међукултурном дијалогу постављају поштовање сопственог идентитета, потреба и интереса, као и толеранција и поштовање према другом, као први фактор, који треба узети у обзир при усклађивању наставе страних језика са актима Европске уније, издваја се усклађивање наставе матерњег језика према захтевима европског образовног система. *Заједнички језички европски оквир за учење, наставу и евалуацију језика* представља оријентир, а уједно и базу за израду програма, уџбеника, референци и проверу знања у настави страних језика на територији целе Европе. Други фактор је усклађеност правилника за стране језике у основном, средњем и високошколском образовању (за општи и језик струке) у Републици Србији са *Заједничким језичким европским оквиром за стране језике*. У циљу развојне политике образовања у области страних језика, предност се даје промовисању плурилингвизма, односно знања најмање два страна језика (пored матерњег), а све у складу са личним потребама и интересовањима. Трећи фактор представља правилно схватање појма плурилингвизма. У *Заједничком језичком оквиру* стоји да га не треба сматрати скупом ригидних правила, већ отвореним документом који омогућава дораде и проширивања према различитим условима, као и повратним реакцијама из праксе. Четврти фактор је анализа језичких потреба појединца и/или циљне групе при усклађивању наставе страног језика.

Кључне речи: настава страног језика, фактори, Европска унија

ПАНЕЛ 2

МЛАДИ, ОБРАЗОВАЊЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ И ДРУШТВЕНО ОДГОВОРАН МАРКЕТИНГ И ЊИХОВА УЛОГА НА ПРИМЕРУ ЕУ УНИВЕРЗИТЕТА

Драган Илић

*Факултет за економију и инжењерски менаџмент, Универзитет Привредна академија, Нови Сад,
Република Србија*

Драгољуб Јовичић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Етичка начела, морална одговорност и брига о животној средини су данас општеприхваћени концепти друштвено одговорног пословања, а посебно се те вредности истичу као кључне за грађење бољег и успешнијег имиџа организација. Овај концепт нашао је своју примену и сврху како у профитним, тако и у непрофитним организацијама. А како се у свему томе сналазе универзитети? Да ли су постали генератори успеха, било да се он мери кроз број уписаних студената или остварени профит, или је ипак и даље једини и најважнији циљ високог образовања припрема квалитетних кадрова, који ће поред неопходних знања и компетенција поседовати висока морална начела, јасан систем вредности, разумевање бриге о животној средини и глобалној заједници.

Аутори овог рада су се потрудили да сагледају све изазове примене концепта друштвено одговорног пословања и примене друштвено одговорног маркетинга, као и стратегије које се спроводе у том циљу на универзитетима широм ЕУ.

Кључне речи: друштвена одговорност, ЕУ универзитети, друштвено одговоран маркетинг, стратегије, изазови

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ПОДРШКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ МЛАДИМ ПРЕДУЗЕТНИЦИМА – СПРЕЧАВАЊЕ НЕБЛАГОВРЕМЕНИХ ПЛАЋАЊА У ПОСЛОВНИМ ТРАНСАКЦИЈАМА

Биљана Станков

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Јелена Дамњановић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Неблаговремена плаћања, одонсно кашњења у плаћањима у оквиру пословних трансакција, негативно утичу на читаву европску економију, а посебно погађају сектор малих и средњих предузећа и младе предузетнике као његов најосетљивији сегмент. Како би заштитила своје компаније, Европска унија је почетком 2011. године усвојила Директиву 2011/7/ЕУ која се односи на борбу против кашњења у плаћањима (*Late Payment Directive*). Према подацима Европске комисије, сваке године хиљаде малих и средњих предузећа је „присиљено” да оконча своје пословање због поменутог разлога, а међу њима је највише младих предузетника. Кашњење у плаћању условљава настанак административних и финансијских оптерећења, која посебно долазе до изражаја када се учесници трансакције налазе у различитим земљама Европске уније. Директивом 2011/7/ЕУ предвиђено је предузимање строгих мера, како би се допринело побољшању ликвидности малих и средњих предузећа: а) органи власти морају платити набављена добра и услуге у року од 30 дана (у изузетним околностима у року од 60 дана); б) предузећа морају извршити плаћања по фактурама у року од 60 дана; в) предузећа имају могућност аутоматске наплате камате за свако закаснело плаћање; г) законска камата мора износити најмање 8% изнад референтне каматне стопе Европске централне банке; д) земље Европске уније морају да спроводе законе и прописе предвиђене Директивом. Досадашња пословна пракса у Европској унији указује на то да, у случајевима настанка кашњења у плаћањима, власници малих и средњих предузећа, посебно млади предузетници, углавном не остварују своја права, јер сматрају да би на тај начин нарушили постојеће односе са пословним партнерима. Често прихватају закаснеле уплате и избегавају да наплате камате и искористе предвиђене компензације. Краткорочно избегавају прекид пословне сарадње са појединим партнерима, али дугорочно свакако угрожавају солвентност сопственог пословања и опстанак на захтевном европском тржишту.

Кључне речи: мала и средња предузећа, млади предузетници, Европска унија, кашњења у плаћањима, пословне трансакције, Директива 2011/7/ЕУ

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

АКАДЕМИЈА ЗА ПРЕДУЗЕТНИШТВО МЛАДИХ – ПОДРШКА ЗАПОШЉАВАЊУ МЛАДИХ У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

Соња Марјански Лазић

Економско-трговинска школа „Јован Трајковић“, Зрењанин, Република Србија

Апстракт: Незапосленост младих је проблем са којим се суочава већина земаља чланица Европске уније и чијем решавању су, последњих година, посвећене бројне иницијативе и стратегије. Овај проблем је посебно изражен и тешко решив у земљама кандидатима за чланство у Европској унији, као што је и Република Србија. С обзиром на то да Република Србија усклађује образовни систем и политику запошљавања са стандардима Европске уније, питању предузетничког образовања и запошљавања младих у овом сектору се мора посветити посебна пажња. У наведеном контексту, Европска комисија је средином 2020. године исказала чврсту намеру да подржи развој мреже младих предузетника (*YES Communication*). С обзиром на то да је пандемија COVID-19 додатно подстакла раст стопе незапослености младих широм Европе, Европска комисија је такође препоручила државама чланицама да се интензивно почну бавити промоцијом предузетништва у пост-ковид периоду (*EASE Recommendation*).

Допринос Европске комисије у овом контексту се огледа, између осталог, и у оснивању Академије за предузетништво младих (*Youth Entrepreneurship Policy Academy – YEPA*). Академија ће се заснивати на изградњи капацитета који би подржали организовање различитих догађаја за представнике младих предузетника, као и за креаторе јавних политика у домену предузетништва и експерте из дате области. Намера је да се акценат стави на подстицање развоја два кључна подручја: социјалног и женског предузетништва. Истраживања показују да су млади увек више заинтересовани за покретање пословања у оним областима у којима могу исказати своје личне вредности и квалитете, те допринети остварењу друштвених циљева. Такође, младе представнице женске популације су још увек скромно присутне у сектору микро и малих предузећа, посебно у оквиру власничке и/или руководеће структуре.

Академија за предузетништво младих ће се бавити идентификовањем специфичних изазова са којима се млади суочавају у свакој земљи посебно, те ће обезбедити размену најбољих предузетничких пракси, идеја и искустава покретањем међунационалних иницијатива.

Кључне речи: предузетништво, млади, Академија за предузетништво младих, Европска унија

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ПОДСТИЦАЈНО ПОСЛОВНО ПУТОВАЊЕ КАО МОЋАН АЛАТ МОТИВИСАЊА МЛАДИХ РАДНИКА У ПОСЛОВНОМ ОКРУЖЕЊУ

Вероника Бошков

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Ђорђе Алавук

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: За разлику од осталих видова МIСЕ туризма (Meetings, Conferences, Incentives, Events), *incentive* путовања - подстицајна, стимулишућа путовања (карактеристична за пословање предузећа у Европској унији) изванредан су начин да се запослени мотивишу и добију признање за свој рад кроз јединствени доживљај персонализовано креираних програма путовања. Трошкове путовања сноси компанија, али ефекти које добије надмашују трошкове. Циљ путовања су забава и незаборавни утисци, као награда послодавца запосленима који су остварили изазовне циљеве компаније путем постизања индивидуалних или групних циљева, а уједно и мотивисање и охрабривање осталих запослених у савладавању пословних циљева компаније кроз постизање индивидуалних циљева. То је менаџмент алат који користи изузетан доживљај путовања да би мотивисао раднике и одао им признање за повећан ниво ангажовања који су уложили за остваривање пословних циљева. Млади људи, вредни и активни радници жељни доказивања својих могућности на послу, посебно су мотивисани. У нашој земљи овај вид мотивације се тек развија, док у земљама Европске уније постоји велика каталожка понуда аранжмана, у зависности од врсте пословних активности и профила запослених. Позитивни ефекти подстицајних путовања су и на страни менаџмента и на страни радника. На овим путовањима је опуштенија комуникација, велике су прилике за повезивање, зближавање радника, могућност размене искустава, идеја и мишљења, остваривање контаката који ће потрајати и после путовања, а који ће омогућити повезивање у ефикаснијем остваривању циљева; корпоративна култура и социјална интеракција се лакше остварују, ствара се ентузијазам у остваривању пословних циљева за наредни пословни период и учвршћује се лојалност компанији. Развија се и осећај посебности код младих, јер су међу многима баш они, на почетку каријере, признати као врхунски радници и убрајају се у групу малобројних и повлашћених који су својим трудом заслужили и добили награду. Понос младих радника доприноси еуфорији и на путовању које обилује необичним, јединственим и изузетним догађајима. Зато, да би данас мотивисали запослене да уложе посебан напор на послу, мора им се понудити нешто више од пријатног доживљаја или туристичког путовања. Млади људи имају изузетно високе критеријуме, па је одабир дестинације и активности посебан изазов за менаџере. Позитивна искуства из земаља Европске уније свакако је потребно брже имплементирати у пословање наших предузећа због многобројних бенефита.

Кључне речи: менаџмент, задовољство, мотивисање радника

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

САМОЗАПОШЉАВАЊЕ И ЕКОНОМСКО ОСНАЖИВАЊЕ МЛАДИХ У РУРАЛНИМ ОБЛАСТИМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ КРОЗ ТУРИСТИЧКЕ АКТИВНОСТИ

Татјана Бошковић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Бојана Ковачевић Берлековић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Република Србија се може сврстати у претежно руралне земље. Руралне области се простиру на 70-85% њене територије и у њима живи 43-55% укупног становништва. Ова подручја карактерише нижа густина насељености у односу на урбане области, али и неповољнији демографски и економски показатељи. Рурална економија је високо зависна од примарног сектора, а нарочито од пољопривреде, што указује на ниско диверзификоване активности и приходе руралног становништва. Руралне области се суочавају са проблемом високе стопе незапослености, али и са негативним демографским појавама и тенденцијама, као што су депопулација и неповољне промене старосне, образовне и економске структуре становништва. Често се говори о феномену такозваног „руралног сиромаштва“. Млади су посебно рањива и угрожена категорија руралног становништва. Искуства развијених европских земаља показују да стратегију руралног развоја треба заснивати на проширењу и унапређењу економских активности у руралним областима, што може позитивно утицати на њихов развој и смањење сиромаштва. Богатство и разноврсност природне и друштвене ресурсне основе руралних области омогућава диверзификацију руралне економије путем туризма, али и кроз развој неких других, нових делатности. У раду се истражује на који начин развој туризма у руралним срединама може да допринесе samozapošljavanju младих и њиховом економском оснаживању. Овај процес захтева сваку врсту државне подршке младима, финансијске, али и нефинансијске. Стварна ревитализација руралних подручја ће највећим делом зависити управо од успешности овог процеса и задржавања младих кроз унапређивање економских и других услова живота.

Кључне речи: млади, туризам, samozapošljavanje, руралне области, Република Србија

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

CLOUD COMPUTING - МОГУЋНОСТИ У ОБРАЗОВАЊУ И ЗАПОШЉАВАЊУ МЛАДИХ У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

Сања Лончар

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Предраг Ранитовић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Образовање младих, али и едукација наставника у складу са вредностима ЕУ, доноси изазове у прилагођавању новонасталим трендовима у науци и пословном окружењу. Посебан утицај у овом случају има *cloud computing*, јер даје инфраструктуру, како за образовање на даљину, сарадњу ученика и наставног особља на територији целе ЕУ и земаља у окружењу, тако и за примену у бизнис анализи, науци о подацима и примени вештачке интелигенције.

Cloud computing је модел за омогућавање брзог и практичног приступа и пружања услуга, помоћу рачунарске мреже, заједничком скупу рачунарских ресурса, уз минималан напор при управљању и конфигурацији. Различити корисници користе *cloud computing* на различите начине: е-пошта, складиштење датотека, дељење садржаја и информација, организовање канцеларијских алата, сарадња, управљање пројектима. Ослањањем на могућности *cloud computing*-а, државни пројекти и пројекти ЕУ такође доприносе иновацијама и добробити својих корисника.

Излагање ученика средшколског узраста технологији попут *cloud computing* омогућава рано упознавање са могућностима њене примене и обучава их да се суоче са изазовима у организовању пословних процеса и унапређује њихову спремност да се прилагоде динамичним пословним окружењима. Рано усвајање ЕУ вредности утиче на то да ти ученици буду важан фактор који ће донети напредак у интегрисању ЕУ вредности у свом окружењу.

Кључне речи: образовање, *cloud computing*, бизнис анализа

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ИЗАЗОВИ СТУДИРАЊА УЗ РАД

Светлана Штрбац-Савић

*Академија техничко-уметничких студија Београд, Висока школа електротехнике и рачунарства,
Београд, Република Србија*

Вера Петровић

*Академија техничко-уметничких студија Београд, Висока школа електротехнике и рачунарства,
Београд, Република Србија*

Апстракт: Традиционални концепт породице и услови живота у Републици Србију веома су се изменили у 21. веку. Фреквентне промене технологије и развој науке значајно мењају потребу за квалификацијама радне снаге, а и у оквиру самих делатности постоји потреба за допунским усавршавањем. То је разлог што је образовање процес који траје током целог живота. Сам процес образовања се стално прилагођава потребама тржишта рада, али и условима живота студената. Многи запослени студенти нису у могућности да прате наставу у обиму који је неопходан, па се дешава да одустану од даљег студирања. На Одсеку Висока школа електротехнике и рачунарства Академије техничко-уметничких струковних студија Београд, на студијском програму Информациони системи уведено је студирање уз рад 2017. године. Режим студирања уз рад се реализује тако што се студентима омогућава мање оптерећење по семестру, тј. студенти који се одлуче за овакав режим студирања могу да, уместо 60 ЕСПБ, изаберу мањи број предмета по години (од 30 до 60 ЕСПБ). Једно од правила одсека је да су лабораторијске вежбе обавезне и да сваки студент мора да одради најмање 80% вежби из сваког предмета. Како је у струковним студијама практична настава изузетно битна, одлучено је да се студентима који студирају уз рад омогуће флексибилни термини лабораторијских вежби, а теоријска настава се организује менторски. Овакав индивидуални приступ организације наставе је добар зато што неки студенти раде по сменама и викендом, па би било који други концепт организације био мање ефикасан. Дакле, студентима који студирају уз рад омогућава се релаксирано оптерећење, што је психолошки погодније, јер се постављају реални циљеви у складу са оптерећењем и могућностима студента да се посвети студијама. Наравно, овакав смањени обим у току семестра продужава дужину студирања, али смањује школарину по години у зависности од пријављених предмета. Ова чињеница доводи до тога да студенти често не користе ову могућност на почетку. Већина студената уписује овај режим студирања због прилагођеног праћења наставе, као и због могућности да им се на сваком предмету омогући да поене који се стичу у току наставе могу да надокнаде израдом семинарских радова, практичних радова или на начин на који то одреди предметни наставник. Провере знања су у истим терминима као и код осталих студената. Увођење режима студирања уз рад је добар пример како се увођењем флексибилности у студирању које не умањује квалитет наставе и захтеве у погледу усвајања знања и вештина може омогућити студирање запосленим студентима и тиме смањити број студената који одустају од студирања.

Кључне речи: Европска унија, средњошколци, савремена настава, дигитализација, нове технологије

Erasmus+ Jean Monnet пројекат „Увод у Европску унију - Едукација за средње школе”
Introduction to EU: Education for Secondary Schools – INEES

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

УТИЦАЈ ПАНДЕМИЈЕ COVID-19 НА ПОНАШАЊЕ МЛАДИХ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Драгана Томашевић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Драгана Гашевић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Глобални трендови који су се појавили последњих година су: дигитализација, која се огледа кроз развој електронске трговине, одржива производња и потрошња, и најновији глобални изазов – пандемија коронавируса. Циљ овог рада је да се утврди утицај пандемије COVID-19 на понашање младих у Србији. Пандемија коронавируса се сматра фактором промена за то како ћемо наставити да живимо, производимо и трошимо у будућности. Потпуно измењен начин образовања, окупљања, понашања, трошења слободног времена и самог живота породица утицао је на готово целокупну популацију, како у земљи, тако и у свету. Млади, као посебна друштвена категорија, су група која је посебно погођена током пандемије коронавируса. Сматра се да је пандемија имала снажан утицај на кључне аспекте живота младих који се тичу безбедности и здравља младих - осећања, емоције и поверење током трајања пандемије, затим образовање, рад и финансије, као и организовање и волонтирање. Посебна брига за младе и проблем са којим се и даље суочавају је проблем заштите радних права у погледу сигурности својих послова. Као разлог за то се наводи да је пандемија имала велики утицај, како на ниво запослености, тако и на различите аспекте структуре запослених и услова рада. После бриге за ментално здравље, то је један од најважнијих изазова са којима се суочавају млади у Србији, али и у другим земљама Европе и света. Поред тога, у току трајања пандемије угрожена су и друга права младих, а то су: право на слободу кретања, учешће у јавном животу, као и право на слободно време и право на информисање. Што се тиче образовања, претходна истраживања показују да највећи проценат младих сматра да је пандемија имала негативан утицај на њихово образовање. Сматра се да деградација радних и образовних права младих услед пандемије може имати велики утицај на њихово ментално здравље. Без обзира на све наведене негативне утицаје пандемије на младе, они могу имати кључну улогу у управљању кризом, као и у опоравку након кризе.

Кључне речи: утицај пандемије, COVID-19, понашање младих

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

МЛАДИ ЛИДЕРИ У ФУНКЦИЈИ УПРАВЉАЊА ОРГАНИЗАЦИОНИМ ПРОМЕНАМА

Драгана Ђурић

Академија техничких струковних студија Београд, Република Србија

Јелена Масловара Јовановић

Дунав осигурање, Београд, Република Србија

Апстракт: Liderство у савременим условима пословања све више добија на значају, с обзиром на то да се ефикасним лидерством активирају људски ресурси да боље користе материјал, опрему, новац и енергију, како би се остварили циљеви неке организације. Опстанак, раст и развој организације све више зависе од ефикасности лидерства и степена искоришћења људских потенцијала. Лидерством се усмеравају, инспиришу и контролишу запослени, да у складу са утврђеним стратегијама обезбеде реализацију циљева и визију будућег развоја организације. Задатак лидерства је усмеравање понашања људи ради остваривања постављених организационих циљева. Стални изазови нестабилног и конкурентског глобалног окружења често захтевају више лидерства него менаџмента. У таквим условима, лидерство постаје све значајнија организациона функција. Многе глобалне организације ослањају се данас више на лидерство него на менаџмент, односно, више инсистирају на људским него на другим ресурсима.

Организационе промене представљају мењање постојеће и стварање нове организационе структуре. Оне обухватају анализирање, планирање и прихватање нових идеја, приступа, форми и понашања запослених кадрова, па и саме организације. Оне стварају нове резултате процеса, послове, делатности, облике структуре и сл. Имајући у виду важност организационих промена, треба нагласити да је управљање организационим променама један од најважнијих задатака лидера и менаџера. У том смислу, у глобалним условима пословања, млади лидери се све више суочавају са потребом да готово свакодневно мењају своју организацију, како би тим променама одговорили на сталне и све интензивније промене у окружењу. Способност и вештине управљања променама постају веома важан елемент компетенција савремених младих лидера, јер од ефикасног управљања променама превасходно зависе перформансе пословних организација.

Кључне речи: лидерство, управљање, организационе промене, глобално окружење

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

САВРЕМЕНИ МАРКЕТИНГ КАНАЛИ КОМУНИКАЦИЈА НА УНИВЕРЗИТЕТИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Драгољуб Јовичић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Драган Илић

*Факултет за економију и инжењерски менаџмент, Универзитет Привредна академија, Нови Сад,
Република Србија*

Апстракт: Све више универзитета у оквиру ЕУ тражи начин да побољша комуникације са потенцијалним студентима из земаља које гравитирају ка ЕУ (Србија, Црна Гора, Босна и Херцеговина, Северна Македонија и Албанија). Пронаћи одговарајући, ефикасан канал комуникације са будућим студентима представља велики изазов за све европске универзитете. Досадашња пракса коришћења традиционалних посредника у процесу комуникација показала се као непрактична и неефикасна, а и додатно је повећавала трошкове информисаности потенцијалних студената. Интегрисане маркетинг комуникације отварају могућност да употребом друштвених мрежа и осталих видова онлајн комуникација ефекат буде појачан, а да потенцијални студенти буду благовремено и на прави начин информисани о предностима студирања у ЕУ. Колики је значај овог вида комуникација и како то утиче на степен информисаности студената, кључна су питања овог рада. Досадашња пракса је неспорно потврдила да коришћење дигиталних маркетинг канала значајно доприноси повећању задовољства корисника и олакшава им избор студија.

Питања на које начине ЕУ универзитети могу да пошаљу довољно квалитетне и јасне поруке, као и која од друштвених мрежа пружа највећи потенцијал за изградњу поверења будућих студената, такође су мотивисале ауторе овог рада.

Поред коришћења секундарних извора, у раду је дат и критички осврт аутора у вези са истраживаном темом

Кључне речи: студирање, универзитети у ЕУ, маркетинг канали, друштвене мреже

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ИЗАЗОВИ СОЦИЈАЛНЕ ЕКОНОМИЈЕ У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ – ПРИЛИКА ЗА АНГАЖОВАЊЕ МЛАДИХ

Соња Марјански Лазић

Економско-трговинска школа „Јован Трајковић“, Зрењанин, Република Србија ја

Апстракт: Према подацима Европске комисије, сваког дана чак 2,8 милиона пословних субјеката, који се баве социјалном економијом у Европи, пружа конкретна и иновативна решења као одговор на кључне изазове са којима се суочава Европска унија. У оквиру овог сектора, стварају се нова радна места, подстиче се социјална укљученост и олакшава приступ тржишту рада, посебно за припаднике недовољно укључених друштвених група, међу којима су и млади. Социјална економија се темељи на кључном принципу „обезбеђивање једнаких могућности за све учеснике“. Посебан допринос пружа покретању одрживог економског и индустријског развоја, промоцији активног грађанског учешћа у друштву и развоју руралних подручја Европске уније. Млади, као актери у оквиру социјалне економије, значајно доприносе убрзању „зелене“ и „дигиталне“ транзиције путем понуде одрживих производа и услуга. Пословни модели, које они примењују, узимају у обзир потребе грађана, запослених и осталих учесника. Према наводима Европске комисије, социјална економија ће обезбедити помоћ за имплементацију принципа Европског стуба социјалних права (*European Pillar for Social Rights*) путем раста стопе запослености и смањења броја грађана који су на било који начин социјално искључени. У Европској унији је око 13,6 милиона људи запослено у области социјалне економије, а евидентан је неуједначен развој овог сектора, посматрано по земљама чланицама или појединим регионима, али се такође уочава и неискоришћен економски потенцијал који, у будућем периоду, води ка отварању нових радних места. У оквиру социјалног предузетништва, присутно је веће учешће младих и припадница женске популације него у другим сегментима економије. Европска комисија константно предузима различите активности како би подигла ниво свести грађана о постојању и предностима ових алтернативних пословних модела и на тај начин подстиче развој социјалног предузетништва и убрзава интеграцију тржишта рада. Социјална економија може бити посебно изазовна за младе који су, више него припадници других старосних категорија, заинтересовани за одрживи развој. Иако је предузетничко образовање све више присутно у оквиру различитих нивоа образовања у Европској унији, социјална економија је ипак подручје које се још увек недовољно изучава, па се, према томе, проширивању знања младих у овој области мора посветити више пажње у наступајућем периоду.

Кључне речи: социјална економија, социјално предузетништво, Европска унија

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ИНИЦИЈАТИВЕ ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ МЛАДИХ У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

Биљана Станков

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Јелена Дамњановић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Проблем незапослености младих је одувек био присутан у европској економији, те су временом предузимане различите акције како би се подстакло запошљавање младих. Светска финансијска криза је, између осталог, додатно продубила овај проблем и условила раст стопе незапослености међу младима у Европској унији. Већ почетком 2008. године, удео популације младих особа од 15 до 24 године, у укупној незапослености, износио је 15%, а само пет година касније достиже удео од чак 24%. Међународна организација рада (*International Labour Organization - ILO*) је 2012. године, у једном од својих извештаја, истакла да се сви проблеми и изазови са којима се млади суочавају у поменутом контексту могу назвати „кризом запошљавања младих“. Подаци из 2012. и 2013. године говоре о томе да више од 7 милиона младих у Европи није било запослено нити укључено у систем образовања, усавршавања или обуке у најпродуктивнијем периоду свог живота. Препознајући описана дешавања као проблеме који захтевају приоритетно решавање, Европска комисија је као један од својих кључних циљева поставила управо побољшање положаја младих на тржишту рада, у циљу њиховог ефикаснијег запошљавања и смањења удела стопе незапослености ове старосне категорије у укупној незапослености становништва Европске уније. Од 2010. године, па надаље, Европска комисија покреће бројне иницијативе у овој области, како би промовисала и подстакла ослобађање потенцијала младих у постизању одрживог и инклузивног раста Европске уније: Млади у покрету (*Youth on the Move*), Иницијатива за могућности младих (*Youth opportunities initiative*), Запошљавање младих (*Moving Youth into Employment*) и Иницијатива о запошљавању младих (*Youth employment initiative - YEI*). Последња иницијатива (*YEI*) је оријентисана ка пружању финансијске подршке запошљавању младих до 25. године старости, чије је пребивалиште у некој од земаља чланица Европске уније, односно у оним регионима у којима је проблем незапослености младих доминантан. Помоћ је циљно усмерена ка финансирању наставка образовања, стицања практичног искуства, усавршавања, стажирања и запошљавања.

Кључне речи: млади, Европска унија, незапосленост, иницијатива, запошљавање

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЕЛЕКТРОНСКОЈ ТРГОВИНИ – ОБРАЗОВАЊЕ И ПРАКСА

Светлана Штрбац-Савић

*Академија техничко-уметничких студија Београд, Висока школа електротехнике и рачунарства,
Београд, Република Србија*

Бранислав Меанџија

*Академија техничко-уметничких студија Београд, Висока школа електротехнике и рачунарства,
Београд, Република Србија*

Апстракт: Електронска трговина већ деценијама представља значајан део трговинске размене у свету. У Републици Србији, на основу података Републичког завода за статистику Републике Србије, бележи се стални раст електронске трговине у нашој земљи. Употреба информационо-комуникационих технологија је, на основу истог извора, највећа код младих, па самим тим млади представљају циљну групу многих маркетиншких кампањи и предстаљају потенцијалне купце. На Одсеку Висока школа електротехнике и рачунарства Академије техничко-уметничких струковних студија Београд, реализишу се курс Електронска трговина на другој години основних студија, на студијском програму Информациони системи. Циљ овог курса је упознавање студената са концептима електронске трговине и развојем софтверских апликација за њену реализацију. На овом курсу, студенти поред прегледа актуелних технологија и савладавања алата за реализацију апликација електронске продаје, анализирају и пореде постојеће апликације, у смислу функционалности и техничке реализације. Настава на овом предмету је конципирана тако да студенти имају активну улогу у настави. Поред лабораторијских вежби на којима креирају електронску продавницу, у оквиру предавања учествују у анкетама и добијају самосталне пројекте у којима дају своје критичко мишљење о начину реализације електронске продаје изабране е-продавнице. На основу истраживања које се већ годинама спроводи у оквиру овог курса, проценат студената који су куповали робу или услуге електронским путем се из године у годину повећава. У току 2021. године, од 105 анкетираних студената 98% је извршило наручивање робе или услуга електронским путем. Млади највише наручују: одећу 75%, обућу 58%, рачунарску опрему 51%, услуге резервације смештаја 44%, игрице и додатке за игрице 42%, храну 38% и књиге 36%. Наравно, у анкети је било могуће да се означи више од једног производа. Што се метода плаћања тиче, млади комбинују методе плаћања, а највише је плаћања обављено поузећем 69%, дебитним картицама 17%, коришћењем PayPal-а 8%, кредитним картицама 5%, и осталим методама наплате 1%. Као највеће недостатке електронске трговине, при чему је један студент могао да наведе више фактора, студенти су се изјаснили да је значајнији недостатак немогућност да се производ проба пре куповине 89%, следе нералан приказ производа 56%, чекање на испоруку производа 40%, лоша комуникација, као и недостатак комуникације лицем у лице 11%. Свакако лимитирајући фактор у већем учешћу младих у својству купаца јесу материјалне могућности младих.

Кључне речи: електронска трговина, млади, образовање

Erasmus+ Jean Monnet пројекат „Увод у Европску унију - Едукација за средње школе”
Introduction to EU: Education for Secondary Schools – INEES

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

РАЧУНОВОДСТВЕНА ПРОФЕСИЈА У ОЧИМА МЛАДИХ: ПРИМЕР ГЕНЕРАЦИЈЕ З

Стеван Томашевић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Сања Влаовић Беговић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Рачуноводствена професија представља основу успешног пословања сваког предузећа, нарочито са аспекта стварања добре информационе основе за потребе интерних и екстерних корисника и адекватног пословног одлучивања по том основу. У савременим условима пословања и стално присутне конкуренције, рачуноводствена професија добија све више на значају, те се истом могу бавити она лица која поседују специфична знања из ове области, односно лица која су за то квалификована. Велики број истраживања показује да ће се, у ери глобализације услуга, повећати потреба за лицима која се баве рачуноводственом професијом, како у погледу квалитета, тако и у погледу квантитета пружаоца рачуноводствених услуга. Према подацима Министарства рада САД-а, процењује се да ће у периоду од 2016. до 2026. године доћи до пораста радних места у овој области за просечно око 10%. У данашњим условима све напредније технолошке ере, предузећа имају све већу потребу за младим и образованим људима који могу да испрате ове савремене трендове. У том погледу, значајну улогу има генерација З (генерација која почиње од средине 90-их година прошлог века), коју одликује сналажљивост са технологијом. Иако рачуноводствена професија звучи веома примамљиво за младе генерације, пре свега због лакшег проналажења посла, млади нису довољно информисани о комплексности ове професије. У том смислу, један број младих наставља са едукацијом и показује спремност за континуираним усавршавањем и добијањем потребних професионалних рачуноводствених звања. Према истраживању које су урадили Хатане и сарадници, највећа информисаност, али и интерес за рачуноводствену професију, постоји код ученика и студената друштвених наука и оних који долазе из средњих стручних школа (економских школа) и високих пословних школа и факултета. Међутим, постоји разлика уколико се врши поређење према области усавршавања, јер студенти пословних школа, који имају веће знање о овој професији, сматрају да је она изузетно занимљива и веома забавна, али и комплексна и подложна честим изменама. Управо наведене разлике дају одређене импликације за средње школе и универзитете, у погледу подизања квалитета и иновирања наставних процеса и студијских програма (нарочито рачуноводствених), како би се обезбедила заинтересованост младих за усавршавање у овој области, а надаље, и за посматрање рачуноводствене професије као будућег занимања.

Кључне речи: рачуноводство, рачуноводствена професија, млади, генерација З

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

УЧЕЊЕ НА БАЗИ ЕУ НОРМИ КАО ПРОЦЕС УСАГЛАШАВАЊА СА ОБРАЗОВНИМ СИСТЕМОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Предраг Ранитовић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Сања Лончар

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Образовни систем у својој основи подлеже одређеним захтевима дефинисаним у одређеним нормама (образовни стандарди), сходно нивоима образовања: основно, средње, високо, итд. С тим у вези, процеси које се одвијају у спровођењу образовних активности усаглашени су са нормама које у себи дефинишу основне елементе процеса образовања и тиме граде концепт учења. Поштовањем тих норми ми уствари дефинишемо позитиван оквир и процес учења и нивоа квалитета образовања, а одступањем од тих норми дефинишемо негативан оквир и процес учења и нивоа квалитета образовања. Такође, један од битних елемената јесте управо степен захтева у одређеним нормама (образовни стандарди). Ако образовни систем жели да има високи степен квалитета образовања, то паралелно захтева и поштовање строжијих захтева норми (образовних стандарда), што у даљим корацима усложњава питање укупног квалитета или некавалитета образовања. На бази претходно дефинисаног и посматрањем одређеног образовног система, нпр. средње стручне школе у контексту позиције: средња стручна школа у Србији и средња стручна школа у ЕУ, долазимо до теоријско- практичног (или условног) проблема у процесу усаглашавања са образовним системом Европске уније. То теоријски и практично представља процес усаглашавања (испуњења) образовних система према дефинисаним нормама и степенима захтева тих ЕУ норми. Тиме се и одређује потреба за анализом и креирањем базног модела, као поступка са јасно дефинисаним елементима усаглашавања образовног система Србије, са аспекта норми, са образовним системом ЕУ, са тежњом и крајњим исходом подизања и/или утврђивања оквира и нивоа оптималног квалитета образовања.

Кључне речи: образовање, норме, квалитет, учење, систем

ПАНЕЛ 3

SRBIJA KAO KANDIDAT ZA EU:
MOGUĆNOSTI ZA MLADE

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ПРИСТУПАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ – ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ МЛАДИХ

Наташа Папић-Благојевић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Ана Јовичић Вуковић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Приступање Републике Србије Европској унији је процес који је започет 2009. године подношењем званичног захтева за пријем у чланство, а преговори су почели у јануару 2014. године одржавањем прве Међувладине конференције о приступању. Истраживања која су спроведена у претходном периоду показала су да подршка грађана евроинтеграцијама варира током година. Према истраживању које је спровео Институт за европске послове (2019), 51,1% младих старости од 18 до 29 година подржава чланство Србије у Европској унији, док је општи закључак да највећу подршку чланству дају старији од 60 година. Исте године истраживање је спроведено и од стране Министарства за европске интеграције Републике Србије, где се бележи подршка чланству у ЕУ од 53%. Међутим, и једно и друго истраживање не обухватају категорију млађих од 18 година, која би на будућем референдуму могла да представља значајну категорију у одлучивању о придруживању Србије Европској унији. Једино познато истраживање те врсте спровело је Студентско удружење БЕУМ међу ученицима београдских средњих школа, а истраживање је показало да би највећи проценат младих (38,4%) гласао против уласка Србије у ЕУ. Имајући у виду досадашња сазнања, уз сагледавање резултата оскудних истраживања спроведених међу средњошколском популацијом на територији Републике Србије, Висока пословна школа струковних студија у Новом Саду је у оквиру реализације Жан Моне пројекта „Увод у Европску унију – едукација за средње школе“, спровела истраживање са намером да детаљније истражи мишљење младих узраста од 15 до 19 година о Европској унији и процесу придруживања. Узорак је чинило 995 ученика из 25 средњих школа из четири регије на територији Републике Србије. Истраживање је показало да 37,6% испитаника не подржава придруживање Републике Србије ЕУ, док 35% младих узраста од 15 до 19 година подржава чланство. Истовремено, 27,3% испитаника нема став о приступању Србије ЕУ. У прилог томе иду и изјаве младих о потенцијалном гласању на референдуму о уласку Србије у Европску унију, где чак 33% младих не би уопште гласало, „за“ се изјаснило 29,7%, „против“ 17,2%, а 20,1% испитаника не зна како би гласало. На крају, као главне разлоге због којих не би гласали за придруживање, млади наводе још веће задуживање, неспремност Србије за улазак у ЕУ, неопходност признавања независности Косова и Метохије, лош однос чланица према Србији и њеном систему вредности, итд. Резултати овог и сличних истраживања међу другим старосним категоријама указују на потребу већег нивоа информисаности грађанства о вредностима Европске уније, уз посвећивање посебне пажње младима у средњим школама као значајне групације на потенцијалном референдуму о придруживању Републике Србије Европској унији.

Кључне речи: Европска унија, истраживање, ставови младих

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ФИНАНСИЈСКА ПОДРШКА ПРЕДУЗЕТНИШТВУ МЛАДИХ У КОНТЕКСТУ ПРИДРУЖИВАЊА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

Слободанка Јовин

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Драгана Болеснков

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Млади у Републици Србији се суочавају са бројним изазовима уколико пожелеле да започну сопствену предузетничку активност. Иако су институционална и пословна подршка подједнако важне за све групе предузетника, када су у питању млади предузетници оне су још потребније, јер ова група предузетника нема пословно искуство ни финансијска средства. Приступ изворима финансирања највеће је ограничење за ову осетљиву групу предузетника. Банке нису најбоље решење за финансијску подршку, јер банке младе предузетнике перципирају као веома ризичне, што утиче на високе каматне стопе и високе захтеване нивое обезбеђења кредита које ова група предузетника углавном нема. Иако су у ЕУ одавно познати и развијени механизми микрофинансирања и подршке гаранцијских фондова, али и различитих алтернативних видова финансирања, у Републици Србији су банкарски кредити уз лизинг преовлађујући извори финансирања.

Осим финансијске подршке, једнако је важна и нефинансијска подршка која се односи на коришћење саветодавних услуга, док је улога образовања од пресудног значаја. То ће ојачати предузетнички капацитет младих, охрабрити имплементацију њихових предузетничких идеја и тиме повећати шансу за успех њиховог предузетничког подухвата.

Развој и унапређење образовне и иновационе инфраструктуре, финансијског система и институција, али и имплементација препорука и добре праксе ЕУ, главни су фактори који ће утицати на унапређење предузетничког амбијента у Републици Србији, посебно имајући у виду предузетништво младих.

Кључне речи: предузетништво младих, финансијска подршка, банке, Европска унија

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА РЕГУЛАТИВЕ СОЛВЕНТНОСТ II У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ НА ПУТУ КА ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

Драгана Милић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Милош Пјанић

Економски факултет у Суботици, Универзитет у Новом Саду, Република Србија

Апстракт: Када је реч о солвентности осигуравајућих друштава, имплементација правила регулативе Солвентност II индикује значајне промене на тржишту осигурања, не само земаља чланица ЕУ, већ и нечланица. Наиме, основа савременог регулаторног оквира односи се на процену висине захтеваног капитала осигуравајућих друштава с обзиром на повећање ризика који се посматра, а све у циљу примене модерне финансијске супервизије. Овакав концепт пословања створиће различита осигуравајућа друштва са различитим нивоима капитала усклађеним са идентификованим ризицима. Република Србија спроводи имплементацију регулативе у фазама, чиме се тежи постизању апсолутне усклађености са правилима заступљеним у ЕУ, те вишем нивоу стабилности сектора осигурања, као и заштити осигураника најкасније до приступања чланству у ЕУ.

Постигнута стабилност сектора осигурања би истовремено обезбедила сигурност читавог финансијског тржишта Србије за улазак нових осигуравајућих друштава других европских земаља. Преливање позитивних ефеката десило би се и на тржишту капитала кроз развој брокерско-дилерских друштава, веће ангажовање портфолио менаџера, као и повећање мотивисаности младих да приступе наставку образовања и усавршавања кроз лиценцирање за актуарске, брокерско-дилерске послове. Циљ овог рада јесте да прикаже неке од могућности за младе које би се интензивирале спровођењем регулативе Солвентност II.

Кључне речи: Солвентност II, осигуравајућа друштва, могућности за младе, Европска унија

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ФОНДОВИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ КАО ИЗВОР ФИНАНСИРАЊА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРЕДУЗЕЋА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Стеван Томашевић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Бранка Максимовић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Финансирање пољопривреде у Републици Србији представља веома сложен и актуелан проблем. Сезонски карактер пољопривредне производње и спор обрт капитала доводи пољопривредна предузећа у ситуацију да због недостатка сопствене акумулације немају могућност да се самофинансирају, што даље ствара потребу да иста користе бројне изворе финансирања. Суштина овог проблема огледа се у томе што допринос који пољопривреда има за привредни развој земље не прати одговарајуће издвајање из државног буџета. Према подацима Закона о буџету Републике Србије, учешће аграрног буџета у укупном буџету износило је у периоду од 2010. до 2020. године просечно око 4%, иако би то учешће требало да буде изнад 5% укупног буџета за одређену годину. С друге стране, позајмљивање на банкарском тржишту одликују неповољни и ограничени извори финансирања за пољопривредна предузећа (нарочито мале субјекте), као што су: високе каматне стопе, високи трошкови осигурања и обраде кредита, отежана процена кредитне способности, неадекватна процена механизма обезбеђења и слично. Све наведено указује на потребу да пољопривредна предузећа морају да се усмере на проналазак алтернативних начина финансирања, како би унапредила своје пословање и што успешније и брже превазишла негативне последице које је пандемија имала на целокупну привреду, па и на пољопривреду. Један од тих алтернативних начина финансирања су фондови Европске уније, која је и највећи инвеститор и донатор у Републици Србији. У Републици Србији се за финансирање пољопривреде користи IPARD програм, који је усмерен на рурални развој и директну подршку пољопривредним субјектима. Финансијска конструкција овог програма је таква да се европским средствима покрива половина улагања корисника средстава, а другу половину покривају сами корисници средстава. Такође, од 50% средстава која се финансирају из IPARD програма, 75% обезбеђује Европска унија, а 25% држава кандидат. Уласком у Европску унију, велики број земаља је просечно добио око 10 пута више средстава у односу на претприступни период. Према подацима ЕУТА, Хрватска је у претприступном периоду добијала око 25 милиона евра годишње, а по уласку 330 милиона евра (касније и 500 милиона). Све наведено указује на потребу што ранијег отварања нових поглавља у процесу придруживања ЕУ, а самим тим и потребу што ранијег уласка у ЕУ, што ће индиректно допринети и значајним улагањима и бржем опоравку пољопривреде наше земље.

Кључне речи: пољопривредна предузећа, финансирање, фондови Европске уније, ИПАРД програм

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ПАТРИОТИЗАМ МЛАДИХ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ – УТИЦАЈ НА ПОНАШАЊЕ ПРИ КУПОВИНИ И СТАВОВЕ ПРЕМА ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

Драгана Гашевић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Драгана Томашевић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Комплексност понашања потрошача произилази из чињенице да су потрошачки избори и активности у свим фазама куповног процеса детерминисани великим бројем различитих фактора. Међу многобројним факторима који утичу на понашање потрошача и чији се утицај истражује у студијама о понашању потрошача често се појављује патриотизам. Међутим, студије у којима се анализира утицај ове социо-психолошке карактеристике на понашање тржишног сегмента младих веома су ретке. Патриотизам подразумева осећај лојалности према својој земљи без непријатељских емоција према другим нацијама. Током пандемије вируса COVID-19 потрошачи широм света показали су већи ниво патриотизма и већи степен забринутости за сопствену земљу усмеравајући се на куповину домаћих производа, што је негативно утицало на међународну солидарност. У складу са претходно наведеним, циљ рада је да се идентификују патриотске тенденције младих у Србији, јер ова варијабла, поред утицаја на понашање при куповини, значајно утиче на ставове према Европској унији. Резултати истраживања које је реализовано на тржишном сегменту младих у Србији, показали су постојање натпросечног нивоа патриотизма. Овакви резултати последица су тренутног специфичног социо-економског и политичког окружења у нашој земљи. Ипак, без обзира на израженији ниво патриотизма, резултати су показали да постоји позитиван однос између патриотизма и европске оријентације младих, а што је у складу са ранијим истраживањима у појединим земљама балканског региона.

Кључне речи: млади, Србија, патриотизам, понашање потрошача, Европска унија

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ПРИДРУЖИВАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ И ПУТОВАЊА – СТАВОВИ МЛАДИХ

Ана Јовичић Вуковић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Наташа Папић-Благојевић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Туризам представља комплексан феномен на чији развој утичу различити и бројни фактори које можемо поделити на афирмативне, тј. оне који подстичу и позитивно делују на туристичка кретања, и ограничавајуће, односно оне који умањују или ограничавају туристичке активности. Фактори који често могу бити одлучујући приликом предузимања туристичких путовања, а који нису у довољној мери истражени на подручју Србије, јесу фактори који се тичу међународних економских и политичких односа, који истовремено представљају један од кључних, како иницијативних, тако и рецептивних фактора путовања.

Придруживање Србије Европској унији, поред других предности, грађанима Републике Србије обезбедиће слободу кретања и боравак унутар Уније, те веће могућности за путовања и боравак у срединама различите културе и ближе упознавање истих.

Циљ рада је да укаже на ставове младих по питању значаја придруживања Србије Европској унији у погледу афирмативног деловања овог процеса на туристичка путовања. Истраживање у виду анкете је спроведено на узорку од 995 испитаника из 25 средњих школа у Републици Србији у оквиру Жан Моне Еразмус+ пројекта „Увод у Европску унију – Едукација за средње школе”.

Резултати истраживања указују да су средњошколци у Србији међу различитим предностима придруживања Србије Европској унији најбоље оценили констатацију која се односи на веће могућности за путовања и склапања пријатељстава, са чим се слаже 60,5% испитаника, док 19,5% испитаника нема став, а удео испитаника који се не слажу је најмањи (20%). Када је у питању упознавање других култура и народа, највећи проценат се слаже да ће чланство у Европској унији томе допринети (39%), 30% испитаника се са том констатацијом не слаже, док 31,1% испитаника нема став по том питању.

Придруживање Србије Европској унији донеће стабилност у погледу политичких односа, што ће позитивно утицати на мобилност становништва и младих, услед развоја безбедности, социјалне и личне сигурности и позитивних психолошких утицаја, који могу дефинисати радијус кретања, дужину боравка, али и често већу спремност туриста да се упућују на просторе који су им блиски, безбедни, бесконфликтни, политички стабилни и демократски.

Кључне речи: Европска унија, ставови младих, истраживање

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

КВАЛИТЕТ ЕКОНОМСКИХ ИНСТИТУЦИЈА И ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ У ФУНКЦИЈИ ЈАЧАЊА КОНКУРЕНТНОСТИ ПРИВРЕДЕ И ПРЕДУЗЕЋА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Дејан Ђурић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Драгана Ђурић

Академија техничких струковних студија, Београд, Република Србија

Апстракт: Циљ овог рада је да размотри квалитет институција и различите облике европских интеграција који Србији стоје на располагању и да их оцени са становишта јачања конкурентских предности и привредног раста земље и њених предузећа. У том смислу, указује се на различите елементе политичке и економске интеграције који се реализују кроз процес приступања наше земље Европској унији, а посебно се наглашава значај конвергенције економских институција, пре свега оних које омогућавају заштиту приватних својинских и уговорних права и оних који поспешују слободну размену људи, идеја и капитала и неспутану конкуренцију. Остваривање поменуте институционалне конвергенције доприноси ефикаснијем функционисању јединственог тржишта и слободном протоку фактора производње, што води ка интензивирању инвестиционих активности и укупног економског раста. С обзиром на то да неуспешне институционалне реформе и неефикасност економских институција воде ка успореном економском расту, неспорна је потреба изградње и развоја квалитетних, ефикасних и инклузивних политичких и економских институција. У том смислу, посебан акценат се ставља на неопходност квалитативног побољшања институција и одговорнијег односа према њима од стране свих политичких и економских актера, у складу са принципом владавине права и слободне тржишне конкуренције.

Кључне речи: европске интеграције, институције, привредни раст, конкурентност

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

АНАЛИЗА, МОДЕЛИРАЊЕ И МЕРЕЊЕ РИЗИКА ИНВЕСТИЦИОНИХ ПРОЈЕКТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Мирела Момчиловић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Дајана Ерцеговац

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Инвестиције представљају основ развоја привреде у целини, али и појединачних привредних субјеката. С обзиром на то да су по својој природи дугорочног карактера и да захтевају значајна финансијска улагања, обично су повезане са високим нивоом ризика, који се додатно увећава у савременим условима пословања, за које је карактеристичан висок степен неизвесности. Услед тога, приликом доношења одлуке о инвестирању потребно је посебну пажњу посветити анализи, моделирању и процени ризика инвестиционог пројекта. Овај ризик је могуће посматрати са аспекта индивидуалног ризика пројекта, доприноса пројекта ризику предузећа и системског ризика пројекта. Сам процес доношења одлуке о прихватању или одбацавању пројекта захтева спровођење прелиминарне анализе и процене вредности пројекта, која подразумева коришћење цене капитала прилагођене ризику, на основу искуства са сличним пројектима. Затим следи моделирање и мерење индивидуалног ризика пројекта помоћу различитих метода, као што су анализа сензитивности, сценарио анализа, Монте Карло симулација и стабло одлучивања. Следи сагледавање доприноса пројекта ризику предузећа, као и системског ризика пројекта. На крају, уколико је то потребно, врши се корекција цене капитала и поновно процењивање вредности пројекта.

Кључне речи: инвестиције, инвестициони пројекат, моделирање и мерење ризика пројекта

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ИЗАЗОВИ МЕНАѢМЕНТ ЉУДСКИХ РЕСУРСА У ТУРИЗМУ – ЕВРОПСКИ АСПЕКТ

Вероника Бошков

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Ђорђе Алавук

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: МенаѢмери се налазе пред великим изазовима у одабиру стратегије и начину борбе за што бољим резултатима, а запослени у извршавању посла морају да остваре све захтеве за постизање квалитета пословања и пружања услуга. Анализом дешавања у палети туристичке понуде Европске уније, пред наше раднике су високо постављени циљеви, а који захтевају максимално ангажовање. Сви захтеви који се постављају пред запослене су свакодневни, константни и исцрпљујући, а интензитет стреса доводи до менаѢерске болести и *burnout* синдрома. Недовољно радно искусни, а у жељи да испуне све што се од њих очекује и буду ефикасни чланови тима, млади се максимално ангажују, некада и преко својих могућности. Стандарди и критеријуми пословања у туризму у Европској унији су високи и захтевни. Преплављени сталним професионалним захтевима, запослени млади људи почињу да посустају, осећају се неадекватно, неефикасно и недовољно способно за извршавање постављених задатака, губе енергију, наступа емоционална исцрпљеност, деперсонализација, смањен је осећај личног постигнућа, њихова продуктивност се смањује (што отвара зачарани круг жеље за снажнијим ангажовањем и постизањем постављених циљева и задатака), а резултати су све лошији, што доводи до озбиљних проблема, како за појединца, тако и за колектив. Код младих људи се тада јавља *burnout* синдром, јер испољавају висок степен перфекционизма и имају висока очекивања у односу на посао који обављају, а, по личној процени, средина и околности им то не омогућавају. Препознавање симптома је од изузетног значаја. Увидети када истрајност појединца не успева да савлада стресна искуства и изазове на послу је витална за сваког менаѢера који жели да сачува младог, квалитетног радника и одржи процес рада у оквиру задатих захтева. Процес сагоревања има своје симптоме и фазе када је могуће младом раднику помоћи саветима, размевањем, премештањем на друго радно место и постићи трајни позитивни ефекат. У случају преласка критичне тачке, неопходна је стручна помоћ, а тада је ентузијазам младог радника изгубљен. Повремене обуке запослених радника и менаѢера могу много учинити у превенцији. У Европској унији се овом проблему придаје велика пажња и од великог значаја је употреба психолошких инструмената за мерење синдрома сагоревања на раду, као што су Maslach Burnout Inventory (MBI), Maslach Burnout Inventory - General Survey (MBI-GS) и упитник Арчибалда Харта за испитивање нивоа изгарања, и други. Овом проблему се и у нашој земљи мора посветити адекватна пажња, јер се млади и перспективни кадрови морају сачувати.

Кључне речи: менаѢмент људских ресурса, туризам, сагоревање на послу

ПАНЕЛ 4

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ЗНАЧАЈ ВОЛОНТЕРИЗМА И ВОЛОНТЕРСКОГ ТУРИЗМА ЗА РАЗВОЈ ОМЛАДИНЕ

Александра Терзић

Географски институт „Јован Цвијић“, САНУ, Београд, Република Србија

Апстракт: Волонтеризам се сматра једном од најпожељнијих добровољних друштвених активности, и као такав био је саставни део сваке цивилизације. Суштински, волонтеризам представља добровољну активност усмерену ка циљу да се несебично помаже другима и доприноси општим интересима заједнице без материјалне надокнаде. Један од кључних принципа на којима се темељи волонтерски рад је да се одрживи развој и глобалне промене покрећу на локалном и националном нивоу, ангажовањем локалног становништва и њиховим укључивањем у решавање конкретних друштвених проблема. Током 19. и почетком 20. века расте број хуманитарних и волонтерских организација, које, поред основних хуманитарних, обухватају и шире еколошке, економске, образовне и културолошке аспекте. У савременом друштву, волонтеризам представља основни облик грађанског активизма који се спроводи кроз непрофитни сектор и заступљен је у широком спектру организација (верских, хуманитарних, социјалних, културних, спортских, па и привредних). Волонтери представљају важан друштвени капитал и основу друштвеног развоја, а бенефити волонтерства се огледају кроз хуманитарни допринос, стимулацију неформалног учења, социјализацију и интеркултурну размену, али и подизање професионалних компетенција и отварања могућности лакшег запослења младих. Уједињене нације и Савет Европе препознају у великом броју стратешких докумената и програма значај волонтеризма за осигурање одрживог друштвеног развоја, промовисање мира и стабилности, ширења демократије и људских права. Волонтеризам је заступљен и у *Европској стратегији за младе (2019-2027)*, а примењује се кроз бројне волонтерске програме и сервисе, а међу њима, у европским оквирима, најзначајнији је Европски корпус солидарности и програми прекограничне сарадње. Мора се истаћи и да волонтеризам није равномерно заступљен у свим земљама, те постоји одређена разлика у традицији и нивоу укључености друштава у овакве активности, у чему предњаче земље Северне и Западне Европе. Далеко нижи ниво укључености у волонтерски допринос локалним заједницама имају земље Југоисточне Европе, међу којима се налази и Србија. Србија се, нажалост, налази на самом дну светских листа по питању укључености у волонтерски рад, са свега око 6% становништва укључених у волонтерске акције. Иако је волонтеризам препознат у *Националној стратегији за младе (2015-2025)*, а *Законом о волонтирању у Републици Србији (2010)* створена основа за унапређење ове области, ниво укључености у волонтерске акције друштва уопште, а младих посебно, у Србији је на ниском нивоу. Међутим, у последње време уочавају се позитивне тенденције у повећању укључености и интересовања младих за међународне волонтерске кампове и волонтерски туризам, чиме се отварају нове могућности стимулације и промоције волонтеризма. С обзиром да волонтеризам треба да представља важан и обавезан део активности цивилног друштва, потребно га је интензивно стимулирати и подржавати, као и обезбедити повећање нивоа информисаности о могућностима и бенефитима које такве активности могу имати за појединца и друштво..

Кључне речи: волонтеризам, млади, одрживи развој, волонтерски туризам

Erasmus+ Jean Monnet пројекат „Увод у Европску унију - Едукација за средње школе”
Introduction to EU: Education for Secondary Schools – INEES

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ТОЛЕРАНЦИЈА КАО ЕВРОПСКА ВРЕДНОСТ МЛАДИХ ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ НЕВЕРБАЛНОГ КОМУНИЦИРАЊА

Маја Вукадиновић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Међу значајним европским вредностима истиче се толеранција, а посебно толеранција различитости. Она не само да се негује као део ширег система и друштва, него се и афирмише кроз целокупно образовање особе. На толеранцију утичу и породица младе особе, али и њени односи са пријатељима, као и текући трендови и интересовања. У овом раду анализирају се различити сегменти живота, као што су образовање и култура, у оквиру којих се испољава толеранција. Посебан фокус се ставља на невербално комуницирање. Будући да се веома велики постотак размене међу саговорницима ослања на невербално комуницирање (које укључује гледање, израз лица, говор тела, паралингвистику и проксемику), помоћу наведених компоненти веома често се откривају ставови које имамо и према себи и према другима. У раду се разматрају најчешћи невербални знакови који указују на толеранцију. Другим речима, анализира се став тела саговорника, положај главе (на пример, глава накривљена у лево веома је чест знак емпатије и разумевања саговорника), паралингвистички знакови као што су „аха” или „ммм”, као и значење раздаљине коју заузимају саговорници. У раду се такође анализира и какви невербални знакови могу бити одраз нетолеранције, те се у том смислу разматрају и могућности превазилажења оваквих изазова. У закључку рада се дискутује о значају невербалног комуницирања у разумевању, афирмисању и развијању толеранције као једне од водећих европских вредности.

Кључне речи: невербално комуницирање, европске вредности, толеранција

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

РОДНО ОДГОВОРАН БУЏЕТ У ЕВОРПСКОЈ ПРЕСТОНИЦИ КУЛТУРЕ: СПОРТ И ОМЛАДИНА

Марија Вуковић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Град Нови Сад 2022. године носи титулу Европске престонице културе. Европске вредности дубоко су уткане у културу града, уз појачану тенденцију да то добије и родно сензибилну димензију. Млади су најважнији сегмент даљег развоја града и културне заједнице и морају бити подржани родно одговорним финансијама. Град Нови Сад је у обавези да постепено уводи и примењује родно одговорно буџетирање, у складу са *Законом о буџетском систему*. Ова обавеза се односи на све буџетске кориснике, на свим нивоима, а број буџетских програма у које ће бити интегрисан род одређује се *Планом за увођење родно одговорног буџета*.

Циљ рада је да истражи родну одговорност буџетског програма *Спорт и омладина* у граду Новом Саду и тако допринесе процесу приоритизације циљева и активности који се остварују кроз примену родно одговорног буџетирања.

На основу прегледа информација садржаних у Одлукама о буџету, два су родно одговорна буџетска индикатора у буџетском програму *Спорт и омладина*, и то су: индикатор о учешћу девојака у спровођењу омладинске политике, и унапређење женског спорта. Родно одговорно буџетирање не подразумева једнаку расподелу средстава између жена и мушкараца на 50% буџета за спорт за мушке и 50% за женске клубове. Оно подразумева идентификацију неравноправности у области спорта: мање плате женских него мушких тренера, мањи број девојчица него дечака који се у школском узрасту баве спортом, мањи број старијих мушкараца него жена које се рекреативно баве спортом, и улагање средстава у спровођење циљаних мера за повећање равноправности.

Кључне речи: спорт, омладина, родно одговорно буџетирање

НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЕУ ЗА МЛАДЕ – ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ“
Нови Сад, 18. мај 2022. године

ТИТУЛА „ЕВРОПСКИ ГРАД СПОРТА“ – ЗНАЧАЈ ЗА УКЉУЧИВАЊЕ МЛАДИХ У СПОРТ, ТУРИЗАМ И ВОЛОНТЕРИЗАМ

Бојана Ковачевић Берлековић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Татјана Бошковић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Република Србија

Апстракт: Европска асоцијација престоница и градова спорта (ACES Europe) је непрофитна организација са седиштем у Бриселу која сваке године одређеним градовима додељује титулу „Европски град спорта“. Титулу могу понети градови који броје између 25.000 и 500.000 становника, који развијају и негују узорну спортску политику, имају дугу и богату спортску традицију и значајна улагања у спортску инфраструктуру.

Зрењанин је први град у Србији који је понео титулу „Европски град спорта“. Титулу је понео за 2021. годину због организације великог броја спортских догађаја, политике изврсности у спорту и постигнутих значајних спортских резултата.

Циљ рада је истраживање могућности за укључивање младих у спорт, туризам и организацију спортских манифестација, са посебним акцентом на значај укључивања младих у волонтирање у разноврсним спортским и туристичким садржајима, програмима и активностима у „Европским градовима спорта“.

Резултати истраживања указују да титула „Европски град спорта“ може имати изузетан значај за подстицање омладинског активизма и промовисање волонтеризма, инклузије и једнакости у спорту и туризму града домаћина.

Кључне речи: спорт, туризам, волонтеризам, Европски град спорта

9 788672 031980